

„W KRĘGU ŻELAZA”

**Program prezentacji archeologicznych
na terenie Centrum Kulturowo – Archeologicznego
podczas 52. Dymarek w Nowej Słupi**

„Siedząc wśród potężnych kłoców, zdawaliśmy sobie sprawę, że każdy z nich kryje zawartą w sobie wielką tajemnicę, którą ówcześni dymarze zabrali ze sobą na drugi świat. Dla nas pozostawili jedynie ślad, dokument ich pracy w postaci cylindrycznie uformowanych, zastygłych na zawsze, wielokilogramowych kłoców żużla.(...) stało się jasne, że jesteśmy na początku długiej i żmudnej drogi, którą należało przebyć, aby dojść do jakichś zrozumiałych wyników. Zdawaliśmy sobie sprawę, że powiązane ze sobą ściśle elementy nieznaney technologii, wraz z nieznanymi elementami historycznymi czasów starożytności, która nie pozostawiła źródeł pisanych – nie wróżyły tej drogi, ani łatwej, ani prostej.”

Prof. Kazimierz Bielenin

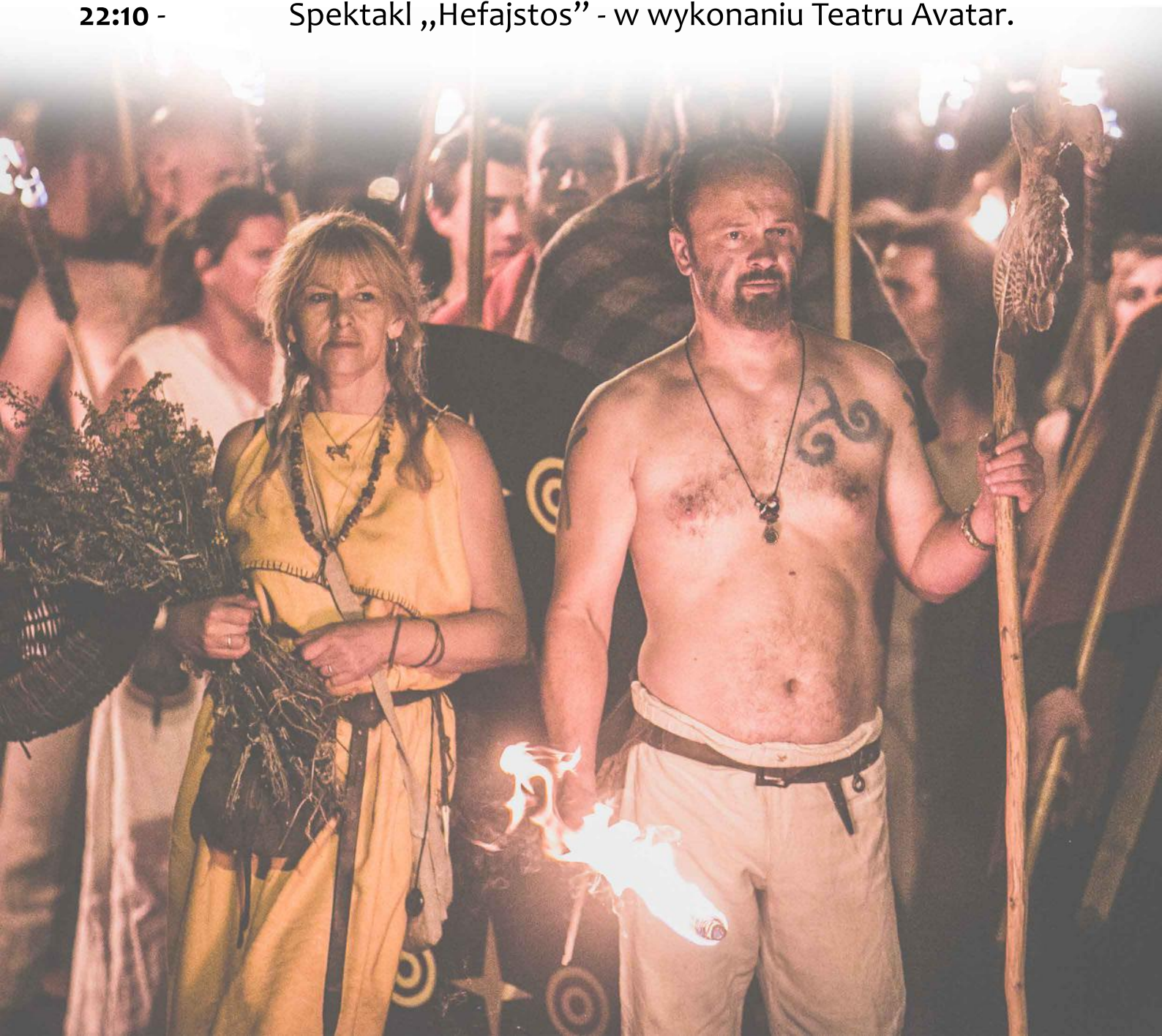
Dymarki Świętokrzyskie to jeden z najbardziej rozpoznawalnych festiwali archeologicznych na terenie naszego kraju. Impulsem do ich powstania było odkrycie na terenie Gór Świętokrzyskich jednego z największych w Europie ośrodków metalurgii żelaza, którego główny okres działalności przypadł na pierwsze wieki naszej ery. Nazwa nawiązuje bezpośrednio do starożytnych pieców hutniczych - służących do jednorazowego wytopu żelaza – potocznie nazywanych Dymarkami. Prowadzone od połowy lat pięćdziesiątych interdyscyplinarne badania archeologiczne spowodowały zainteresowanie starożytnym dziedzictwem regionu i doprowadziły do powołania i wybudowania w 1960 roku w Nowej Słupi Muzeum Starożytnego Hutnictwa Świętokrzyskiego. Od momentu otwarcia obiektu, prowadzono przy nim eksperymentalne próby odtworzenia procesu hutniczego i pozyskania żelaza pradawnymi metodami. Upublicznienie prezentacji w 1967 roku zainicjowało powstanie przy placówce muzealnej olbrzymiej imprezy plenerowej pod nazwą Dymarki Świętokrzyskie.

Starożytne hutnictwo i popularyzacja wiedzy o tym wyjątkowym i unikatowym na skalę kraju zjawisku poprzez Dymarki Świętokrzyskie, stała się synonimem bogatych tradycji przemysłowych Regionu Świętokrzyskiego. Połączenie wiedzy naukowej i atrakcyjnych rekonstrukcji archeologicznych, które stanowią tło kulturowe dla pokazów wytopu żelaza oraz prezentacja ludowej spuścizny wsi świętokrzyskiej i zabawy, dały niepowtarzalną całość, która wpisała się na stałe w kalendarz wydarzeń kulturalnych Województwa Świętokrzyskiego.

Piotr Sepioło

10 SIERPANIA (PIĄTEK)

- 20:30 - 20:50 - Zbiórka uczestników Dymarek na Rynku w Nowej Słupi
- 20:50 - 21:00 - Rozdanie pochodni i uformowanie korowodu
- 21:00 - 21:30 - Wprowadzenie. Rozpalenie ognia. Przemarsz na teren Centrum Kulturowo - Archeologicznego
- 21:30 - Powitanie na „Piecowisku” - Przekazanie „świętego ognia”. Nocne rozbitcie pieca dymarskiego.
- 21:50 - Prezentacja grup rekonstrukcyjnych w Amfiteatrze Centrum Kulturowo - Archeologicznego
- 22:10 - Spektakl „Hefajstos” - w wykonaniu Teatru Avatar.

11 SIERPNIĄ (SOBOTA)

- 10:00 - Otwarcie Centrum Kulturowo – Archeologicznego dla zwiedzających.
- 10:00 - 19:00 - Zwiedzanie indywidualne na całym terenie Centrum. Spotkania z wykonawcami prezentacji na stanowiskach, udział w warsztatach organizowanych przez rzemieślników. Prelekcje i pokazy przy poszczególnych stanowiskach. Gra terenowa dla dzieci.

INSCENIZACJE I HAPPENINGI

- 10:00 - 10:10 - „PROLOG” - otwarcie Centrum Kulturowo - Archeologicznego, powitanie, prezentacja grup i starożytnych kultur, przedstawienie reprezentantów instytucji i ekspertów.
Miejsce: PIECOWISKO
- 10:15 - 10:30 - Prezentacja starożytnych metod wytopu żelaza
Miejsce: PIECOWISKO
- 10:30 - 10:45 - Pokaz wypalania ceramiki w piecu garncarskim. Otwarcie pieca z ceramiką.
Miejsce: PIECOWISKO
- 10:45 - 11:30 - „BARBARZYŃCY I RZYMIANIE” - Prezentacja strojów i uzbrojenia Barbarzyńców i Rzymian. Rzymianie i Barbarzyńcy razem na „piecowisku”. Rzymski ekwita odwiedza Wandalów. Porównanie strojów i uzbrojenia.
Miejsce: PIECOWISKO
- 11:30 - Ogłoszenie zamknięcia pieca garncarskiego i rozpoczęcia „Laboratorium Walki”.
- 11:30 - 13:30 - Laboratorium Eksperymentów Walki - „L.E.W.”
Miejsce: AMFITEATR
- 11:30 - 13:00 - Prezentacja stanowisk i starożytnych rzemiosł, prowadzący wędrują po terenie Centrum Kulturowo - Archeologicznego i rozmawiają z rzemieślnikami. Spotkania przy poszczególnych stanowiskach i warsztatach.
Miejsce: PIECOWISKO, OBÓZ WANDALI, OSADA NAD STAWEM, OBÓZ RZYMSKI, TEREN PRZY DŁUGIM DOMU

11 SIERPANIA (SOBOTA)

- 13:30 - 14:00 - „KAWALERIA EPOKI ŻELAZA” - pokazy konne. Kawaleria koczowniczych Sarmatów i osiadłych Germanów.
Miejsce: AMFITEATR
- 14:10-14:30 - „TARG NIEWOLNIKÓW”.
Miejsce: OBÓZ RZYMSKI
- 14:40 - 15:10 - „BARBARZYŃCY” - Germanie, Bałtowie, Dakowie, Sarmaci. Rozbudowana prezentacja plemion zamieszkujących tereny Barbaricum.
Miejsce: AMFITEATR
- 15:10 - 15:30 - Prezentacja strojów i wyposażenia Rzymian.
Miejsce: AMFITEATR
- 15:50 - 16:30 - „BATALIA” - Widowisko batalistyczne. Bitwa Barbarzyńców z Legionami Rzymskimi.
Miejsce: AMFITEATR
- 16:30 - 16:40 - „TRIUMF” - Przemarsz Barbarzyńców i Rzymian.
Miejsce: AMFITEATR, OBÓZ RZYMSKI
- 16:50 - 17:10 - „KAWALERIA EPOKI ŻELAZA” - Pokazy konne. Kawaleria koczowniczych Sarmatów i osiadłych Germanów.
Miejsce: AMFITEATR
- 17:20 - 17:50 - „ROZBICIE PIECA DYMARKOWEGO”.
Miejsce: PIECOWISKO
- 18:30 - 18:40 - „Zakończenie prezentacji” - Pożegnanie z grupami rekonstrukcyjnymi oraz prezenterami.
Miejsce: PIECOWISKO
- 18:40 - 19:00 - „EPILOG” - Indywidualne pożegnanie zwiedzających, podsumowanie pierwszego dnia prezentacji archeologicznych.
Miejsce: PIECOWISKO

12 SIERPANIA (NIEDZIELA)

- 10:00 - Otwarcie Centrum Kulturowo - Archeologicznego dla zwiedzających.
- 10:00 - 19:00 - Zwiedzanie indywidualne na całym terenie Centrum. Spotkania z wykonawcami prezentacji na stanowiskach, udział w warsztatach organizowanych przez rzemieślników. Prelekcje i pokazy przy poszczególnych stanowiskach. Gra terenowa dla dzieci.

INSCENIZACJE I HAPPENINGI

- 10:00 - 10:10 - „PROLOG” - otwarcie Centrum Kulturowo - Archeologicznego, powitanie, prezentacja grup i starożytnych kultur, przedstawienie reprezentantów instytucji i ekspertów.
Miejsce: PIECOWISKO
- 10:15 - 10:30 - Prezentacja starożytnych metod wytopu żelaza.
Miejsce: PIECOWISKO
- 10:30 - 10:45 - Pokaz wypalania ceramiki w piecu garncarskim. Otwarcie pieca z ceramiką.
Miejsce: PIECOWISKO
- 10:45 - 11:30 - „BARBARZYŃCY I RZYMIANIE” - Prezentacja strojów i uzbrojenia Barbarzyńców i Rzymian. Rzymianie i Barbarzyńcy razem na „piecowisku”. Rzymski ekwita odwiedza Wandalów. Porównanie strojów i uzbrojenia.
Miejsce: PIECOWISKO
- 11:30 - Ogłoszenie zamknięcia pieca garncarskiego i rozpoczęcia „Laboratorium Walki”.
- 11:30 - 13:30 - Laboratorium Eksperymentów Walki - „L.E.W.”.
Miejsce: AMFITEATR
- 11:30 - 13:00 - Prezentacja stanowisk i starożytnych rzemiosł, prowadzący wędrują po terenie Centrum Kulturowo - Archeologicznego i rozmawiają z rzemieślnikami. Spotkania przy poszczególnych stanowiskach i warsztatach.
Miejsce: PIECOWISKO, OBÓZ WANDALI, OSADA NAD STAWEM, OBÓZ RZYMSKI, TEREN PRZY DŁUGIM DOMU

12 SIERPANIA (NIEDZIELA)

- 13:30 - 14:00 - „KAWALERIA EPOKI ŻELAZA” - pokazy konne. Kawaleria koczowniczych Sarmatów i osiadłych Germanów.
Miejsce: AMFITEATR
- 14:10 - 14:30 - „TARG NIEWOLNIKÓW”.
Miejsce: OBÓZ RZYMSKI
- 14:40 - 15:10 - „BARBARZYŃCY” - Germanie, Bałtowie, Dakowie, Sarmaci. Rozbudowana prezentacja plemion zamieszkujących tereny Barbaricum.
Miejsce: AMFITEATR
- 15:10 - 15:30 - Prezentacja strojów i wyposażenia Rzymian.
Miejsce: AMFITEATR
- 15:50 - 16:30 - „BATALIA” - Widowisko batalistyczne. Bitwa Barbarzyńców z Legionami Rzymskimi.
Miejsce: AMFITEATR
- 16:30 - 16:40 - „TRIUMF” - Przemarsz Barbarzyńców i Rzymian.
Miejsce: AMFITEATR, OBÓZ RZYMSKI
- 16:50 - 17:10 - „KAWALERIA EPOKI ŻELAZA” - Pokazy konne. Kawaleria koczowniczych Sarmatów i osiadłych Germanów.
Miejsce: AMFITEATR
- 17:20 - 17:50 - „ROZBICIE PIECA DYMARKOWEGO”.
Miejsce: PIECOWISKO
- 18:30 - 18:40 - „Zakończenie prezentacji” - Pożegnanie z grupami rekonstrukcyjnymi oraz presenterami.
Miejsce: PIECOWISKO
- 18:40 - 19:00 - „EPILOG” - Indywidualne pożegnanie zwiedzających, podsumowanie drugiego dnia prezentacji archeologicznych.
Miejsce: PIECOWISKO